

USNESENÍ

Krajský soud v Brně projednal ve veřejném zasedání konaném dne 6. 5. 2021 v Brně **odvolání** obžalované **V. P.**, nar. XXXX, trvale bytem XXXX, XXXX, proti rozsudku Okresního soudu Brno – venkov ze dne 18. 12. 2020, č. j. 43 T 139/2019-823, a rozhodl

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. b), c) trestního řádu se napadený rozsudek **zrušuje v celém rozsahu.**

Podle § 259 odst. 1 trestního řádu se **věc vrací soudu I. stupně.**

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem byla obžalovaná V. P. uznána vinnou přečinem podvodu podle § 209 odst. 1 trestního zákoníku ve znění zákona č. 333/2020 Sb. a přečinem podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku, protože
 - 1) v době od 5. 10. 2012 do 2. 5. 2014, v Lukovanech 115, okres Brno-venkov, pod záminkou poskytování právních služeb advokáta, s dohodnutou smluvní odměnou ve výši 1 500 Kč, podle § 4 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, jí bylo na úhradách za poskytnuté služby zapláceno v hotovosti poškozeným V. D. celkem 187 000 Kč, a to dílčími platbami 1 000 Kč dne 5. 10. 2012, 50 000 Kč dne 11. 10. 2012, 30 000 Kč dne 31. 1. 2013, 10 000 Kč dne 11. 6. 2013, 40 000 Kč dne 9. 12. 2013, 31 000 Kč dne 28. 3. 2014 a 25 000 Kč dne 2. 5. 2014, z této částky však vyúčtovala pouze odměnu za právní služby v celkové výši 91 250 Kč za dobu výkonu advokacie, následně vyúčtovala poškozenému odměnu v celkové výši 30 750 Kč za právní služby poskytnuté poté, co byla ke dni 1. 10. 2013 vyškrtnuta ze seznamu advokátů vedeného Českou advokátní komorou, a podle § 2 odst. 1 a contrario zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, proto již nebyla oprávněna poskytovat právní služby advokáta, čímž způsobila poškozenému V. D., narozen XXXX, škodu ve výši 95 750 Kč,
 - 2) dne 27. 3. 2013, v Lukovanech, okres Brno-venkov, uzavřela s poškozeným V. D., narozen XXXX, smlouvu o půjčce podle § 657 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v tehdy platném znění, na částku 200 000 Kč s příslušenstvím, a zavázala se dluh uhradit do 27. 9. 2014, ve stanovené lhůtě však půjčku nesplatila ani zčásti, následně dne 3. 10. k zajištění dluhu ze smlouvy o půjčce vystavila na řad poškozeného směnku na částku 260 000 Kč, tvořenou jistinou ve výši 200 000 Kč a příslušenstvím ve výši 60 000 Kč, již v době uzavření smlouvy si vzhledem ke své finanční situaci a řadě exekučních řízení vedených na svou osobu musela být vědoma toho, že

svému závazku nebude schopna dostát, do současnosti z dluhu nic neuhradila, a to ani poté, co jí byla tato povinnost uložena rozsudkem Okresního soudu Brno-venkov ze dne 9. 8. 2017, č. j. 33 C 361/2016-53, který nabyl právní moci dne 27. 9. 2017, svým jednáním způsobila poškozenému V. D., narozen XXXX, škodu ve výši 260 000 Kč.

Za to byla obžalovaná podle § 209 odst. 3 trestního zákoníku odsouzena k trestu odnětí svobody v trvání 30 měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 60 měsíců.

Podle § 82 odst. 2 trestního zákoníku byla obžalované uložena povinnost, aby během zkušební doby podle svých sil nahradila škodu, kterou trestným činem způsobila.

Podle § 228 odst. 1 trestního řádu byla obžalované dále uložena povinnost, aby poškozenému V. D., narozen XXXX, trvale bytem XXXX, XXXX, nahradila způsobenou majetkovou škodu ve výši 95 750 Kč, přičemž podle § 229 odst. 2 trestního řádu byl tento poškozený V. D. st. se zbytkem svého nároku na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

2. Uvedený rozsudek napadla obžalovaná V. P. prostřednictvím svého obhájce včas podaným odvoláním, které směřuje do všech výroků. Namítá, že z provedeného dokazování, tedy ze skutkových zjištění učiněných v rámci hlavního líčení, není možné nade vší pochybnost, tedy tak, jak je to vyžadováno základními zásadami trestního řízení, konstatovat, že měla svým jakýmkoliv jednáním naplnit všechny nezbytné zákonné znaky skutkových podstat shora specifikovaných trestných činů, resp. přečinů. Pokud jde o jednotlivá skutková zjištění, tak uvádí, že je možno souhlasit s tím, že v rámci prvního hlavního líčení, které bylo ve věci konáno, vypovídala ke své osobě a dále využila svého práva nevypovídat, ovšem v této souvislosti pokládá za nezbytné také uvést, že se následně v dalším průběhu dokazování podrobně vyjádřila ke všem bodům obžaloby a vyjádřila se také k tvrzením v obžalobě uvedeným, a to především v rámci hlavního líčení konaného dne 7.12.2020. V tomto směru tedy jasně k bodu I. napadaného rozsudku (dříve podané obžaloby) uvedla, že nesouhlasí s tím, že by měly být provedeny pouze úkony právní služby, které byly tvrzeny obžalobou. Jasně popsala, jak probíhala spolupráce s panem D. (pokud je uváděno v rámci tohoto odvolání pouze pan D., je tímto vždy myšleno pan D. starší), jak byla z jeho strany vyžadována velmi častá komunikace a konzultace nejrůznějších věcí a současně, že tento vyžadoval, aby jej navštěvovala u něj doma a jednotlivé věci s tímto takto řešila. K jednotlivým úkonům, které jsou popsány v „specifikaci právních úkonů“ a které byly provedeny po datu 1.10.2013 uvádí, že se jedná o úkony, které provedeny byly a to i přesto, že v dané době již nebyla advokátkou zapsanou v seznamu advokátů. Jak ovšem v rámci svého vyjádření uvedla, pan D. byl informován o tom, že již není zapsanou advokátkou v seznamu advokátů, přičemž byl současně informován o tom, že jednotlivé právní úkony, podání a účasti na jednáních u soudů atd. budou prováděny jejím nástupcem, tedy R.. Pan D. ovšem sám trval na tom, že osobní jednání a schůzky budou za stejných podmínek probíhat s její osobou. O skutečnosti, že byl pan D. o tomto informován a že s tímto takto souhlasil, jednoznačně vyplývá ze skutečnosti, že pan D. udělil plnou moc k zastupování jeho osoby R. a tento jej následně také právně zastupoval, jak se podává i ze spisového materiálu. Nelze tedy souhlasit s tvrzením prvostupňového soudu, které je uváděno v odst. 18. napadaného rozsudku, a sice že by měla poskytovat právní služby a tyto vydávat za vlastní právní služby a tímto tak uvádět v omyl pana D.. Současně z dokazování zcela jasně vyplynulo, že ze strany pana D. nebyly takto provedeny právní služby hrazeny R., ale tyto byly uhrazeny ze zálohy 20.000,- Kč, která jí byla panem D. za tímto účelem předána a která je také uvedena v „specifikaci právních úkonů“. Nelze hovořit o tom, že by pan D. nebyl informován o tom, že již není zapsaná v seznamu advokátů, že právní úkony jsou za jeho osobu činěny R. a tedy že by měl být jakkoliv uveden v tomto směru v omyl a že by tedy částka ve výši 20.000,- Kč byla ze strany její osoby na tomto vylákána uvedením jeho osoby v omyl. I tyto úkony byly tedy provedeny, o čemž svědčí i obsah spisu. Je přesvědčena o tom, že v tomto směru nemůže ve věci ničeho osvětlit výpověď pana D. mladšího, který pouze uvedl, že si není vědom toho, že by jeho otce někdy zastupoval R. a že by s tímto jeho otec někdy komunikoval. Ve vztahu k výši jednotlivých záloh, které jí byly ze strany pana D. uhrazeny, se také podrobně vyjadřovala v rámci hlavního líčení konaného dne 7.12.2020.

Výše jednotlivých záloh, které byly z její strany za právní úkony uhrazeny, jsou uvedeny ve „specifikaci právních úkonů“, kdy se tedy jednalo o částky ve výši 50.000,- Kč, 20.000,- Kč a 30.000,- Kč. K předložené „specifikaci právních úkonů“ neměl nikdy pan D. žádných připomínek, a pokud by tedy neodpovídaly výše uhrazených záloh s tím, co je uvedeno ve „specifikaci právních úkonů“, tak by zcela jistě toto bylo ze strany pana D. zmíněno a v tomto směru by taková specifikace byla opravena. K ničemu takovému ovšem nedošlo a ze strany pana D. tak byly odsouhlasovány nejen provedené úkony, ale také výše uhrazených záloh v podobě, jak je uvedena v „specifikaci právních úkonů“.

Pokud jde o bod II. napadaného rozsudku, tak obžalovaná uvádí, že i k tomuto se v rámci hlavního líčení dne 7.12.2020 vyjádřila a přesto s takovým jejím vyjádřením a sdělením není ze strany prvostupňového soudu žádným způsobem pracováno v rámci odůvodnění a vypořádání se se všemi důkazy v rámci hlavního líčení provedenými. Jasně uvedla, že pan D. byl před poskytnutím půjčky z její strany informován o tom, že má finanční problémy, že jsou proti její osobě vedeny exekuce a že je na její osobu vyvíjen velmi intenzivní nátlak ze strany věřitele nebankovní půjčky. Možnost půjčky tedy vzešla přímo od pana D., který jí nabídl pomoc a který jí tedy finanční částku ve výši 200.000,- Kč zapůjčil. Předpokládala, že bude schopna panu D. zapůjčené finanční prostředky vrátit, neboť v té době byla advokátkou, která vykonávala advokacii a předpokládala tedy, že ve sjednané době finanční prostředky vrátí zpět. V mezidobí ovšem došlo k tomu, že byla odsouzena Okresním soudem Brno - venkov a byla vyškrtuta ze seznamu advokátů, čímž došlo k situaci, kterou v době zápůjčky nepředpokládala a která se zásadní měrou odrazila v její neschopnosti zapůjčené finanční prostředky vrátit sjednaným způsobem. Závěrem k tomuto bodu obžaloby tedy uvádí, že rozhodně nikoho neuvedla v omyl v úmyslu obohatit se, jak je tvrzeno prvostupňovým soudem, a současně v době zápůjčky nepředpokládala, že tuto nebude v budoucnu schopna, s ohledem na další okolnosti, vrátit. Ve vztahu k zápůjčce pokládá ještě za důležité zmínit skutečnost, že až v rámci hlavního líčení se dozvěděla, že byla proti ní podána v roce 2016 k Okresnímu soudu Brno - venkov žaloba na plnění ze smlouvy o půjčce, kterou se žalobce, tedy pan D., domáhal po její osobě úhrady částky ve výši 200.000,- Kč. O tomto nároku bylo rozhodnuto rozsudkem pro zmeškání, když jí nikdy nebyla doručena žaloba, ani tento rozsudek. Současně je však součástí trestního spisu sdělení Městského soudu v Praze ze dne 10.4.2018, ze kterého se podává, že směnka vystavená její osobou po nátlaku pana D. mladšího na částku ve výši 260.000,- Kč, která měla zajišťovat pohledávku ze smlouvy o půjčce, byla ze strany pana D. postoupena na spol. TIC Group s.r.o., a tato společnost směnku uplatnila v řízení vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 7 Cm 49/2015 a ve věci měl být vydán směnečný platební rozkaz. Je tedy evidentní, že pokud v roce 2016 došlo k uplatnění nároku na částku ve výši 200.000,- Kč u Okresního soudu Brno - venkov, stalo se tak až poté, co byla postoupena a uplatněna zajišťující směnka a takovým postupem došlo k tomu, že ve věci jsou nyní vydány dva exekuční tituly k jedné pohledávce. Má ovšem za to, že toto je postup, který rozhodně není na místě a je otázkou, zda tímto postupem nedošlo ke snaze se obohatit tím, že bude nárok uplatněn na její osobě dvakrát z jedné pohledávky, když v roce 2016 muselo být žalobci, tedy panu D., resp. zřejmě panu D. mladšímu, který i dle svého vyjádření za pana D. staršího tyto záležitosti následně zajišťoval, zcela zřejmé, že směnku postoupil na spol. TIC Group s.r.o. a že tedy již není oprávněn po ní požadovat z titulu půjčky žádné plnění. Na základě provedení dokazování nelze tedy učinit jednoznačný závěr v tom směru, že by měla svým jednáním naplnit veškeré znaky skutkové podstaty přečinu podvodu dle ustanovení § 209 odst. 1 trestního zákoníku pod bodem I. a přečinu podvodu dle ustanovení § 209 odst. 1, 3 trestního zákoníku pod bodem II. shora označeného rozhodnutí, když má za to, že v rámci dokazování bylo prokázáno, že byly provedeny právní úkony uvedené v „specifikaci právních úkonů“ i po datu 1.10.2013 a současně bylo prokázáno, že pan D. věděl, že tyto úkony jsou činěny R., neboť tomuto udělil k těmto úkonům plnou moc. Současně má obžalovaná za to, že nebylo žádným důkazem vyvráceno její tvrzení, že pan D. v době půjčky věděl o její nepříznivé finanční situaci a nebylo ani prokázáno, že by v souvislosti s touto půjčkou měla pana D. uvést v omyl v úmyslu obohatit se tím, že by již v době sjednání půjčky věděla, že

tuto panu D. nebude schopna vrátit. Na základě provedení dokazování tak nelze dospět k jednoznačnému závěru o její vině a tedy o naplnění všech znaků skutkové podstaty u obou přečinů. Závěrem podaného odvolání tak obžalovaná navrhla, aby odvolací soud zrušil napadený rozsudek ve všech výrocích, a poté sám ve věci rozhodl tak, že se obžaloby zprošťuje.

3. Odvolací soud podle § 254 odst. 1 trestního řádu přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž odvolání obžalované P. směřovalo, jakož i správnost postupu řízení, které mu předcházelo, a to jak z hlediska vytýkaných vad, tak i z hlediska těch vad, které vytýkány nebyly. Přitom dospěl k následujícím závěrům.
4. Předně je třeba říci, že odvolací soud u skutku ad 2) přisvědčil námitce obhajoby, že v řízení, které odsuzujícímu rozsudku u soudu I. stupně předcházelo, nebyly dostatečně objasněny všechny potřebné skutečnosti mající vliv jak na zjištění skutkového stavu věci, tak i na správnost skutkových zjištění. Odvolací soud takto uzavírá, že napadený rozsudek je ve vztahu k obžalované ohledně žalovaného skutku uvedeného v napadeném rozsudku z pohledu objektivní i subjektivní stránky do jisté míry nepřezkoumatelný.
5. Podle názoru odvolacího soudu chtěl-li nalézací soud paní obžalovanou uznat vinnou žalovanou trestnou činností popsanou v bodě 2), kdy jde o samostatný skutek a nikoli o dílčí útok, jak uvádí soud I. stupně v odůvodnění napadeného rozsudku, pak se s námitkami obhajoby, zejména ve vztahu k subjektivní stránce žalovaného trestného činu, měl v odůvodnění napadeného rozsudku velmi podrobně vypořádat ve smyslu ustanovení § 125 odst. 1 tr. řádu. Této své povinnosti však podle názoru odvolacího soudu nedostal. Byť v bodě 19. odůvodnění napadeného rozsudku soud I. stupně uvádí, že „vyšel ze svědeckých výpovědí, rovněž výpovědi obžalované, která potvrdila autenticitu smlouvy o půjčce na č. l. 21, rovněž směnky na č. l. 66, současně soud vyšel z obsáhlé listinné dokumentace dokládající velmi neblahou finanční situaci obžalované, neboť proti obžalované byla již v té době vedena řada exekučních řízení, byla významně zadlužena, toto potvrdila rovněž u hlavního líčení s tím, že neblahá finanční situace u ní trvá dosud“, pak takovýto paušální odkaz bez konkrétního rozboru jednotlivých důkazů provedených v hlavním líčení a bez jejich následného zhodnocení nelze akceptovat. Za dostatečné vypořádání se s obhajobou paní obžalované a jejími námitkami vůči obžalobě ve smyslu již zmíněného ustanovení § 125 odst. 1 tr. řádu podle názoru odvolacího soudu rozhodně nelze považovat blíže nerozvedené a velmi strohé úvahy soudu nalézacího v tomto bodě popsané. Podle názoru odvolacího soudu tak v odůvodnění napadeného rozsudku chybí konkrétní úvahy a podrobný rozbor toho, proč soud I. stupně uvěřil právě tvrzením státního zástupce o značných dluzích paní obžalované, aniž by současně rozvedl, jaká konkrétní aktiva či pasiva paní obžalovaná v inkriminované době na svém majetku měla. A to ani tehdy, když paní obžalovaná v hlavním líčení, kde zpočátku využila svého práva nevypovídat, sdělila, že skutečně měla finanční problémy, a proto si musela vzít nebankovní úvěr, který chtěla uhradit právě onou půjčkou od pana D. st. Ovšem to vše za situace, kdy paní obžalovaná ke konci hlavního líčení se podrobně vyjádřila ke všem skutečnostem, které jí jsou kladeny za vinu, zejména k tomu, že jako advokátka nejméně do 1. 10. 2013, kdy byla ze seznamu advokátů vyškrtuta, vydělávala a subjektivně byla přesvědčená, že půjčku od pana D. st., kterou si vzala zhruba půl roku předtím, řádně splatí. Kromě zmíněných odkazů na důkazy obsažené ve spisu soudem I. stupně tak zatím nebylo bez rozumných důvodných pochybností prokázáno, že to byla právě obžalovaná, kdo se žalovaného skutku popsaného v odsuzujícím výroku o vině v bodě 2) dopustil v celém jeho rozsahu. Zvláště když v původní smlouvě je půjčka uvedena v částce 200.000 Kč, přičemž přesná výše úroků nebyla stanovena, neboť tyto dle smlouvy „byly ponechány na domluvě“. Pouze bylo v bodě II. smlouvy uvedeno, že úrok bude sjednán, přičemž tento nesmí přesáhnout částku 50.000 Kč. Nelze proto, podle názoru odvolacího soudu, pro stanovení škody v popsaném skutku vycházet z částky navýšené na 260.000 Kč dle dodatečné směnky, jak učinil soud nalézací, zvláště když trestný čin podvodu je třeba vztáhnout ke dni uzavření smlouvy o půjčce, tj. ke dni 27. 3. 2013.

6. Pokud jde o skutek popsáný v bodě 1), pak zde odvolací soud dospěl k závěru, že ohledně něho patrně přichází v úvahu promlčení trestní odpovědnosti ve smyslu ustanovení § 34 tr. zákoníku, a to vzhledem ke snížení právní kvalifikace toliko na § 209 odst. 1 tr. zákoníku ve znění zák. č. 333/2020 Sb., s trestní sazbou do 2 let. Podle § 34 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku trestní odpovědnost za trestný čin zaniká uplynutím promlčecí doby, jež činí tři léta u trestných činů s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody pod tři léta. Skutek ad 1) byl, jelikož je kvalifikován jako podvod, podle názoru odvolacího soudu spáchán dnem 1. 10. 2013, načež trestní oznámení poškozený podal až dne 12. 10. 2017. I kdyby se vycházelo z data 2. 5. 2014 dle popisu skutku, pak i tak by doba mezi dokončením skutku a trestním oznámením přesáhla lhůtu 3 let. Nehledě na to, že usnesení o zahájení trestního stíhání paní obžalované bylo vydáno až 18. 1. 2019, doručeno jí 27. 2. 2019 a právní moci nabylo až 6. 5. 2019. Přerušení promlčecí doby u skutku ad 1) ve smyslu ustanovení § 34 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku patrně rovněž nepřichází v úvahu, neboť, jak zmíněno výše, trestný čin podvodu u skutku ad 2) je třeba vztáhnout ke dni uzavření smlouvy o půjčce, tj. ke dni 27. 3. 2013.
7. Pochybení v napadeném rozsudku odvolací soud zjistil také ve výroku o trestu, když nalézací soud, ačkoliv paní obžalovanou uznal vinnou dvěma trestnými činy (přechyby), nepoužil ustanovení § 43 odst. 1 tr. zákoníku o úhrnném trestu.
8. Odvolací soud po přezkoumání uvedené trestní věci tedy přisvědčil námitkám obžalované P. uvedeným v podaném odvolání a specifikovaným výše a dospěl k závěru, že napadený rozsudek vykazuje vady předpokládané v ustanovení § 258 odst. 1 písm. b), c) trestního řádu. Jelikož bylo pochybení shledáno ve výroku o vině, na něž navazují další výroky, zrušil odvolací soud napadený rozsudek v celém rozsahu. Podle § 259 odst. 1 trestního řádu pak věc vrátil soudu I. stupně, neboť vytykané vady nelze odstranit ve veřejném zasedání, a skutková zjištění a jejich následné zhodnocení jsou z pohledu tvrzených skutečností tak nedostatečná, že je nutno provést doplnění dokazování.
9. V dalším řízení se nalézací soud bude pečlivě zabývat všemi skutečnostmi a rozpory, na něž je poukazováno výše a v souladu se zákonem je odstraní. Dokazování doplní zejména o podrobný výsledek paní obžalované k jejím osobním a majetkovým poměrům a výdělkovým možnostem v inkriminované době; využije-li tato opět svého práva nevyprávět, pak zajistí její daňová příznání z let 2012 až 2014 (zjistí aktiva a pasiva) a tyto v hlavním líčení provede jako důkaz, stejně tak se bude podrobněji zabývat jejími exekucemi z této doby. Soud I. stupně, vystane-li k námitkám obhajoby poté jejich potřeba a bude-li to považovat za nezbytné, provede i další potřebné důkazy, aby bylo možno jednoznačně stanovit, zda se obžalovaná V. P. skutečně dopustila v obžalobě popsaného skutku pod bodem 2) (zejména pokud jde o její úmyslné zavinění), a pokud ano, tak přesně vymezí, v jakém rozsahu, čemuž pak samozřejmě bude odpovídat jak právní věta, tak i právní kvalifikace. Po doplnění dokazování nalézací soud v písemném vyhotovení nového rozsudku všechny ve věci provedené důkazy (jak ve prospěch obžalované, tak i v její neprospěch) náležitě, důsledně a dostatečně podrobně zhodnotí způsobem odpovídajícím ustanovení § 125 odst. 1 trestního řádu, aby bylo zcela nepochybné, jakými úvahami se při svém rozhodování řídil. Současně vše neopomene zvážit i z hlediska ustanovení § 12 odst. 2 a § 13 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku.
Ohledně skutku popsaného v bodě 1) výroku o vině napadeného rozsudku pak nalézací soud jako předběžnou otázku vyřeší, zda u obžalované v tomto směru ve smyslu ustanovení § 34 tr. zákoníku její trestní odpovědnost za trestný čin (konkrétně přečin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku ve znění zákona č. 333/2020 Sb.) uplynutím promlčecí doby již nezanikla.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Brno 6. května 2021

JUDr. Halina Černá
předsedkyně senátu

Vypracoval: Mgr. Petr Hlavina
soudce